

REGIONERNE I DEN YDERSTE PERIFERI

Der er indført særlige foranstaltninger for at understøtte udviklingen i Den Europæiske Unions mest afsidesliggende regioner, kendt som regionerne i den yderste periferi: Guadeloupe, Fransk Guyana, Réunion, Martinique, Mayotte, Saint-Martin (Frankrig), Azorerne og Madeira (Portugal) og De Kanariske Øer (Spanien). Denne støtte har til formål at afhjælpe de problemer, der er forbundet med disse regioners afsides geografiske beliggenhed.

RETSGRUNDLAG

Artikel 349 og 355 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF).

BAGGRUND

For nogle medlemsstaters vedkommende gælder det, at en del af deres territorium ligger i dele af verden fjernt fra Europa. Disse regioner, der er kendt under betegnelsen regionerne i den yderste periferi, har en række vanskeligheder at slås med på grund af deres geografiske karakteristika, især: deres afsides beliggenhed, deres status som øsamfund, deres lille areal samt vanskelige topografiske og klimatiske forhold. De er økonomisk afhængige af nogle få produkter (ofte landbrugsprodukter eller naturressourcer). Disse forhold virker som hindringer for deres fremtidige udviklingspotentiale.

Der er for øjeblikket ni regioner i den yderste periferi:

- 5 franske oversøiske departementer — Martinique, Mayotte, Guadeloupe, Fransk Guyana og Réunion
- 1 fransk oversøisk region — Saint-Martin
- 2 portugisiske selvstyrende regioner — Madeira og Azorerne
- 1 spansk selvstyrende region — De Kanariske Øer.

Det bør understreges, at regionerne i den yderste periferi ikke er det samme som EU's oversøiske lande og territorier (OLT'er). Der er 25 OLT'er, der er konstitutionelt knyttet til følgende medlemsstater: Danmark, Frankrig, Nederlandene og Det Forenede Kongerige. OLT'erne er ikke en del af det indre marked og skal overholde de betingelser, der er pålagt tredjelande, hvad angår handel, navnlig oprindelsesregler, sundheds- og plantesundhedsstandarder og sikkerhedsforanstaltninger. EU's associeringsforbindelser med OLT'erne fremgår i detaljer af Rådets afgørelse 2013/755/EU, vedtaget den 25. november 2013. I

henhold til artikel 355 i Lissabontraktaten kan Det Europæiske Råd på den berørte medlemsstats initiativ ændre statussen for et fransk, dansk eller nederlandsk oversøisk land eller territorium (dvs. regionerne i den yderste periferi eller OLT'erne), uden at det er nødvendigt at ændre traktaten. Indtil slutningen af 2011 var Saint Barthélemy eksempelvis en region i den yderste periferi, men i 2012 fik det status af OLT. Det modsatte skete i 2014 med Mayotte, der havde status af OLT og blev til en region i den yderste periferi ved Rådets afgørelse.

Tabel: Data om regioner i den yderste periferi

	Afstand fra national hovedstad (km)	Areal (km ²)	Befolkning	BNP pr. indbygger som procentdel af EU-gennemsnittet (EU=100) (*)
EU 28	-	4 407 569,1	508 450 856	100
Frankrig***	-	633 186,6	66 415 161	106
Portugal	-	92 226,0	10 374 822	77
Spanien	-	505 944,0	46 449 565	90
Azorerne	1 548	2 322,0	245 766	69,2
De Kanariske Øer	1 850 (gennemsnit for alle øerne)	7 445,0	2 135 722	78,2
Guadeloupe	7 578	1 681,6	393 392	73,1
Fransk Guyana	7 841	83 533,9	262 527	58,4
Madeira	1 041	802,0	256 424	73,39
Martinique	7 641	1 128,0	376 847	77,03
Réunion	9 921	2 503,7	850 996	69,92
Saint-Martin (**)	6 700	86 (53 for den franske del)	36 457	-
Mayotte	8 444	374,0	235 132	30,75

(*) Data for 2015 med undtagelse af Azorerne, Madeira og Martinique (2014) og Guadeloupe (2016). Kilder: Eurostat, Statistics Portugal.
(**) Kilder: INSEE (Frankrig), 2015 og »Ministère Français des Outre-Mer« (det franske ministerium for oversøiske territorier). Der foreligger ingen nye data om BNP.
(***) Frankrigs samlede areal omfatter regioner i den yderste periferi, men ikke OLT'erne.

Kilde: Eurostat 2015

MÅL

Uanset den store afstand, der skiller regionerne i den yderste periferi fra det europæiske kontinent, er disse regioner dog en integreret del af Den Europæiske Union, og

EU-bestemmelserne gælder fuldt ud i deres territorium. På grund af deres særlige geografiske beliggenhed og de dermed forbundne vanskeligheder har det været nødvendigt at tilpasse EU-politikkerne til deres særlige situation.

De relevante foranstaltninger vedrører især sådanne områder som told- og handelspolitikker, skatte- og afgiftspolitik, frizoner, landbrugs- og fiskeripolitikker og betingelserne for forsyning med råvarer og væsentlige forbrugsgoder. Ligeledes kan reglerne om statsstøtte og betingelserne for adgang til strukturfondene og EU's horisontale programmer tilpasses disse regioners behov (f.eks. Den Europæiske Fond for Regionaludviklings (EFRU's) særlige bevillinger til regioner i den yderste periferi).

Ud over de særlige EFRU-tildelinger modtager regionerne i den yderste periferi også støtte til landbruget fra POSEI-programmerne (særlige programmer for bestemte regioner som følge af disses afsides beliggenhed og ø-karakter), der finansieres af EGFL (se tabel nedenfor). Disse programmer fokuserer på to hovedtyper af foranstaltninger:

- særlige forsyningsordninger beregnet på at mindske de ekstra forsyningsomkostninger ved væsentlige produkter til menneskeligt forbrug, produkter til forarbejdning og produkter, der skal anvendes som rå- og hjælpestoffer
- foranstaltninger til understøttelse af den lokale landbrugsproduktion.

For programperioden 2014-2020 er der tildelt ca. 13 mia. EUR fra de europæiske struktur- og investeringsfonde (ESI-fondene) til regionerne i den yderste periferi på følgende måde:

Tabel: Midler fra europæiske struktur- og investeringsfonde tildelt til regioner i den yderste periferi 2014-2020

ESI-midler tildelt til regioner i den yderste periferi	(mia. EUR)
EFRU (inklusive særlige tildelinger til regioner i den yderste periferi og det europæiske territoriale samarbejde (ETC))	5
Den Europæiske Socialfond (ESF) (inklusive ungdomsbeskæftigelsesinitiativet)	1,9
Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL)	1,5
Særlige programmer for bestemte regioner som følge af disses afsides beliggenhed og ø-karakter (POSEI-programmer) (finansieres af Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL))	4,6
Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (EHFF)	0,3
I alt	13,3

Kilde: Europa-Kommissionen, fjerde forum for regioner i den yderste periferi, den 30.-31. marts 2017

Kommissionens forslag til samhørighedspolitikken efter 2020 indeholdt en videreførelse af den særlige EFRU-tildeling på over 1,5 mia. EUR til regionerne i

den yderste periferi. De vil også modtage 270 mio. EUR inden for rammerne af samarbejdsprogrammer (»Interreg«).

EUROPÆISK STRATEGI FOR REGIONERNE I DEN YDERSTE PERIFERI

I oktober 2017 offentliggjorde Kommissionen meddelelsen (COM(2017)0623): »Et stærkere og fornyet strategisk partnerskab med regionerne i EU's yderste periferi«. Denne strategi indebærer en ny tilgang til bedre imødekommelse af de specifikke behov hos hver af de ni regioner i EU's yderste periferi. Den vil hjælpe dem med at skabe nye muligheder for deres indbyggere, styrke konkurrenceevnen og innovationen i sektorer som landbrug, fiskeri og turisme og udvide samarbejdet med nabolandene.

Strategien indeholder fire søjler:

- en ny forvaltningsmodel, der bygger på et stærkt partnerskab
- udgangspunkt i de aktiver, som regionerne i den yderste periferi har
- vækstfremme og jobskabelse og
- udvidet samarbejde.

EUROPA-PARLAMENTETS ROLLE

Til trods for, at alle afgørelser om, hvorvidt regionerne får indrømmet status af region i den yderste periferi, træffes af Det Europæiske Råd, spiller Europa-Parlamentet en meget aktiv rolle i forbindelse med understøttelsen af regionerne i den yderste periferi.

Europa-Parlamentet er ligeberettiget med Rådet, når det drejer sig om lovgivningen vedrørende de vigtigste EU-politikker såsom regional-, landbrugs-, fiskeri- og uddannelsespolitik. Parlamentet tager i sit arbejde hensyn til den særlige situation, som regionerne i den yderste periferi befinder sig i, og støtter initiativer med sigte på at fremme deres udvikling.

Under forhandlingerne af lovrammen for 2014-2020 støttede Parlamentet princippet om, at regionerne i den yderste periferi bør være genstand for differentieret behandling, hvad angår medfinansieringssatser, særlige EFRU-bestemmelser om produktive investeringer i virksomheder samt specifikke bestemmelser om programmer for europæisk territorielt samarbejde. Desuden vedtog Parlamentet i 2014 en beslutning om »optimering af udviklingen af regionerne i den yderste periferis potentiale ved at skabe synergier mellem strukturfondene og Den Europæiske Unions øvrige programmer«. I denne beslutning mindede Parlamentet om de særlige træk ved regionerne i den yderste periferi og understregede nødvendigheden af synergier mellem strukturfondenes støtte til regionerne i den yderste periferi og EU-programmer såsom Horisont 2020, LIFE+ og Cosme.

På det seneste har Europa-Parlamentet drøftet en initiativbetænkning om regionerne i den yderste periferi, der har fokus på gennemførelsen af artikel 349 i TEUF og dækker områder som EU's handelspolitik, havpolitik, fiskeri og blå vækst, samhørighedspolitik, miljø og energi.

Filipa Azevedo / Marek Kołodziejcki
05/2019

